

IKÄÄNTYVIEN HYVINVOINTISUUNNITELMA
HARTOLA 2021-2024

SISÄLTÖ

1. Johdanto	3
2. Ikääntyvien hyvinvointi ja terveys Hartolassa	4
3. Ikääntyvien palvelut Hartolassa	9
3.1. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	9
3.2. Ikääntyvien palvelut	10
4. Toimintakertomus 2018–2020	14
5. Ikääntyvien hyvinvointisuunnitelma 2021–2024	18
6. Laatijat, kuntalaisten osallistuminen	21
7. Valtuustokäsittely	22

1. JOHDANTO

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012) eli nk. vanhuspalvelulaki velvoittaa kunnan laatimaan suunnitelman toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä. Suunnitelma on laadittava osana kunnan strategista suunnittelua. Suunnitelman hyväksyy kunnanvaltuusto ja se on tarkistettava valtuustokausittain.

Suunnitelmassa on 1) arvioitava ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilaa, ikääntyneelle väestölle tarjolla olevien palvelujen riittävyyttä ja laatua sekä ikääntyneen väestön palvelutarpeeseen vaikuttavia tekijöitä; 2) määriteltävä tavoitteet ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä ikääntyneelle väestölle tarjottavien palvelujen määrän ja laadun kehittämiseksi; 3) määriteltävä toimenpiteet, joilla kunta vastaa tavoitteiden toteutumisesta, sekä arvioitava voimavarat, jotka kunnassa tarvitaan toimenpiteiden toteuttamiseksi; 4) määriteltävä kunnan eri toimialojen vastuut toimenpiteiden toteuttamisessa; sekä 5) määriteltävä, miten kunta toteuttaa yhteistyötä kunnan eri toimialojen, kunnassa toimivien julkisten tahojen, yritysten sekä ikääntynyttä väestöä edustavien järjestöjen ja muiden yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

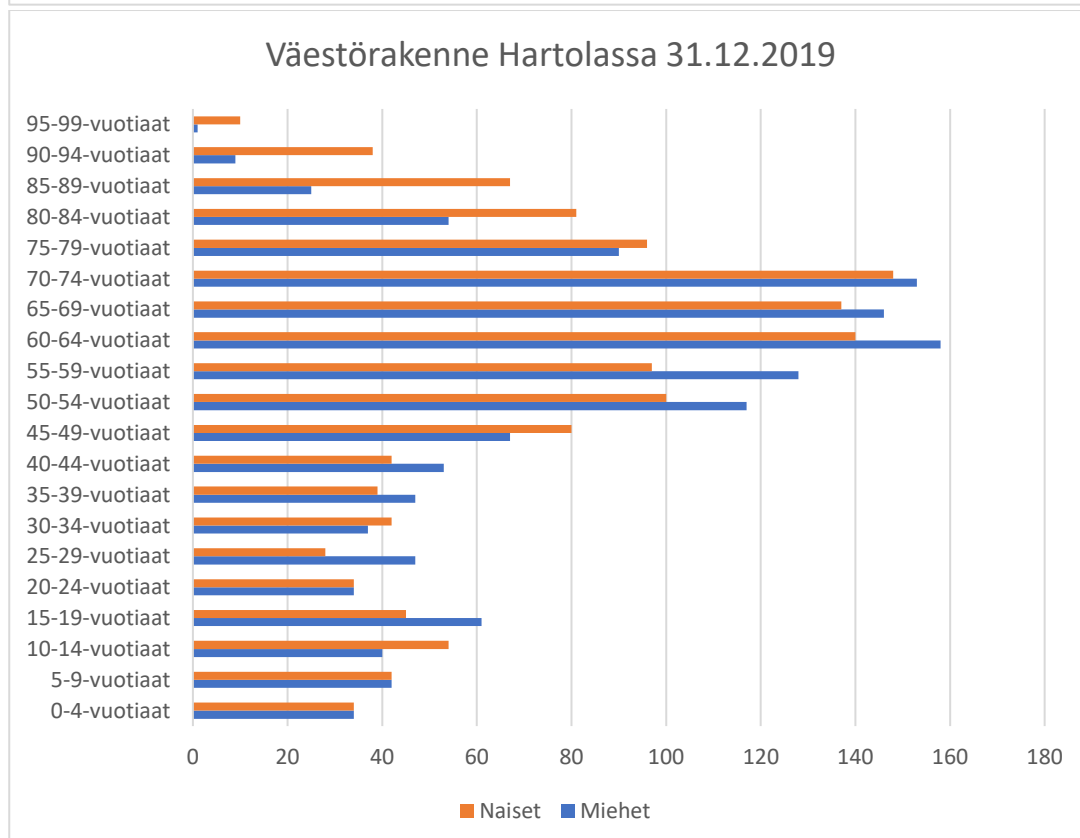
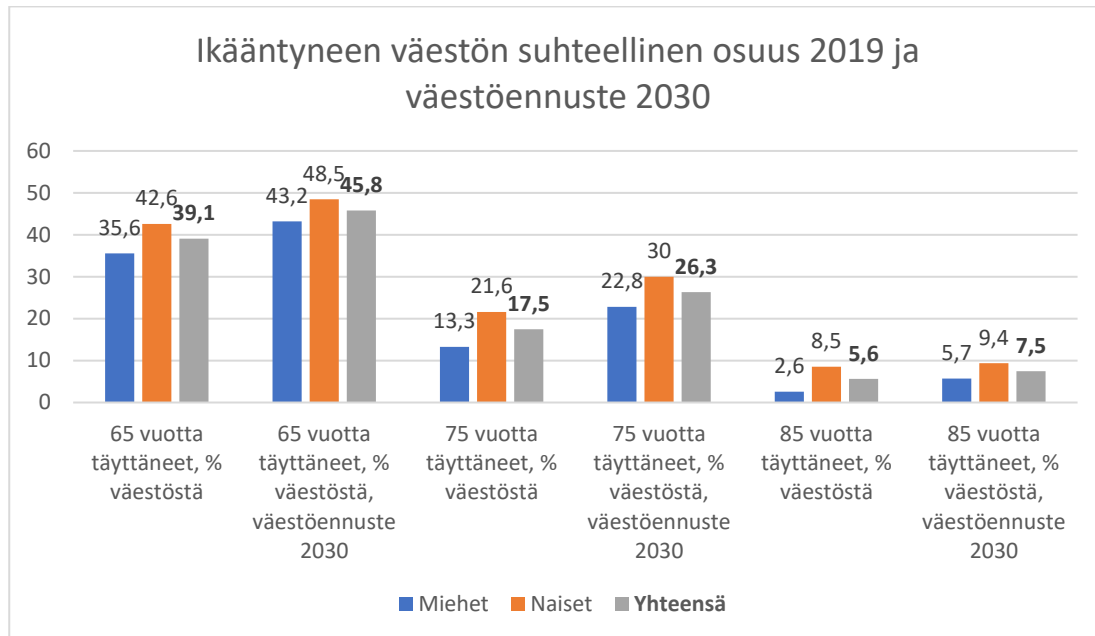
Kunnan on otettava suunnitelma huomioon valmisteltaessa ikääntyneen väestön asemaan ja iäkkäiden henkilöiden tarvitsemiin palveluihin vaikuttavaa kunnan päätöksentekoa, kuntalain (365/1995) 65 §:ssä tarkoitettua talousarviota ja -suunnitelmaa sekä terveydenhuoltolain 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua raporttia ja hyvinvointikertomusta.

Ikääntyvien hyvinvointisuunnitelmassa otetaan huomioon Sosiaali- ja terveysministeriön ja Kuntaliiton Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020–2023. Laatusuosituksen keskeiset sisällöt ovat iäkkäiden toimintakyvyn edistäminen, vapaaehtoistyön lisääminen, digitalisaation ja teknologioiden hyödyntäminen, asumisen ja asuinympäristöjen kehittäminen sekä palveluiden tuottaminen ja järjestäminen, asiakas- ja palveluohjaus, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö sekä laadun varmistaminen.

Lisäksi huomioon otetaan Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän laatima suunnitelma: Iäkkäiden yhteen sovitettujen palvelujen kokonaisuus Päijät-Hämeessä.

2. IKÄÄNTYVIEN HYVINVOINTI JA TERVEYS HARTOLASSA

Hartolan kunnan ikärakenne on painottunut ikääntyvään työväestöön ja yli 65-vuotiaisiin. Vuoden 2019 lopussa Hartolassa asui 2 697 asukasta, joista kaksi kolmasosaa (1795 asukasta, 66,6 %) oli yli 50-vuotiaita. Yli 65-vuotiaita oli reilusti yli kolmannes kunnan väkiluvusta (1055 asukasta, 39,1 %). Yli 75-vuotiaita asukkaita oli 471 (17,5 %) ja yli 85-vuotiaita 150 (5,6 %). Väestöennusteen mukaan väestö ikääntyy Hartolassa niin, että vuonna 2030 Hartolan kunnan asukkaista 45,8 % on yli 65-vuotiaita.

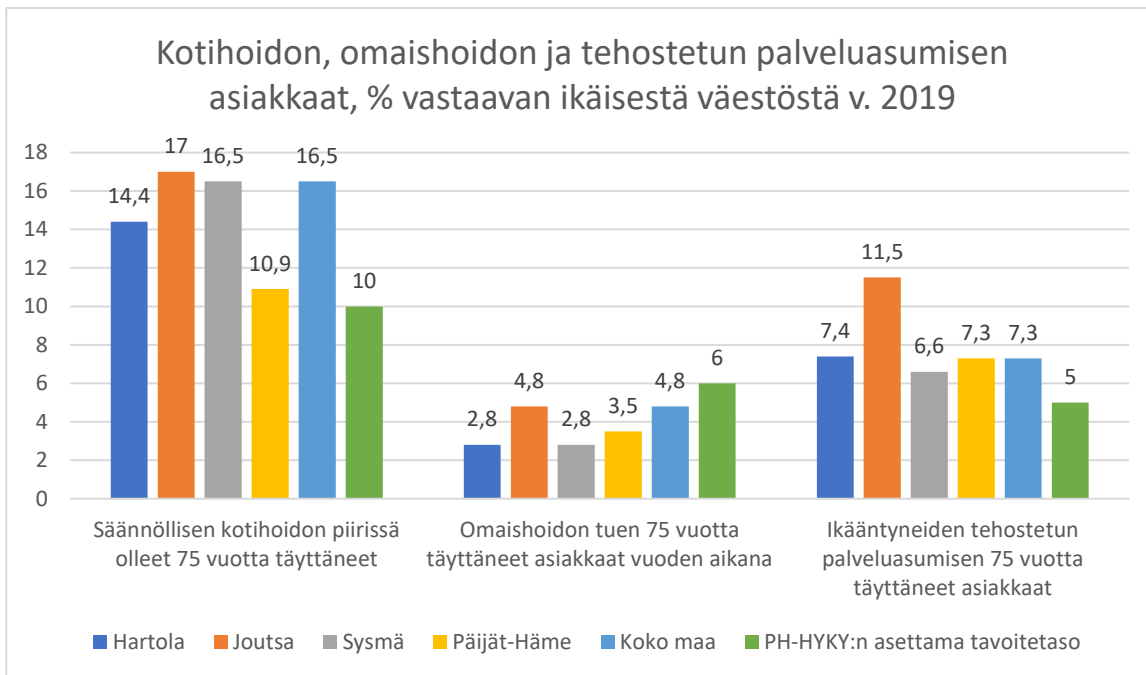

Vuoden 2018 tietojen mukaan Hartolan ikääntyneistä 44,6 % asuu haja-asutusalueella, ja 54,4 % taajamassa. Kuntakeskuksen ulkopuolella asuu paljon yli 75- ja yli 85-vuotiaita, mikä on huomioitava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä palvelujen turvaamisen näkökulmasta. Ikääntyviä asuu erityisesti suurimpien kylien, kuten Vuorenkylän, Ylemmäisten, Hotilan, Kalhon, Koitin, Vehkalahden sekä Riihiniemen alueilla.

Täyttä kansaneläkettä saavien määrä on aavistuksen noussut vuodesta 2015 alkaen. Vuonna 2019 täyttä kansaneläkettä saaneita 65 vuotta täyttäneitä oli Hartolassa 1,6 % vastaavan ikäisestä väestöstä (1,2 % vuonna 2015). Toimeentulotukea saaneita 65 vuotta täyttäneitä oli Hartolassa 1,4 % vastaavan ikäisestä väestöstä vuonna 2019, missä on ollut selkeää nousua vuodesta 2016 (0,6 %).

Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän suunnitelmassa ”Iäkkäiden yhteen sovitettujen palvelujen kokonaisuus Päijät-Hämeessä” asetettiin tavoitetasoja ikääntyvien asumiselle ja palvelurakenteelle. Vuodelle 2030 tavoitteena on, että 75 vuotta täyttäneistä kotona asuu 95 % ja tehostetussa palveluasumisessa 5 % vastaavan ikäisestä väestöstä. Säännöllisen kotihoidon piirissä olisi 10 % yli 75-vuotiaista, ja omaishoidon tuen piirissä 6 %. Yhteisöllistä asumista, johon asukas saa kotihoidon palvelut, tavoitellaan 3 % yli 75-vuotiaista.

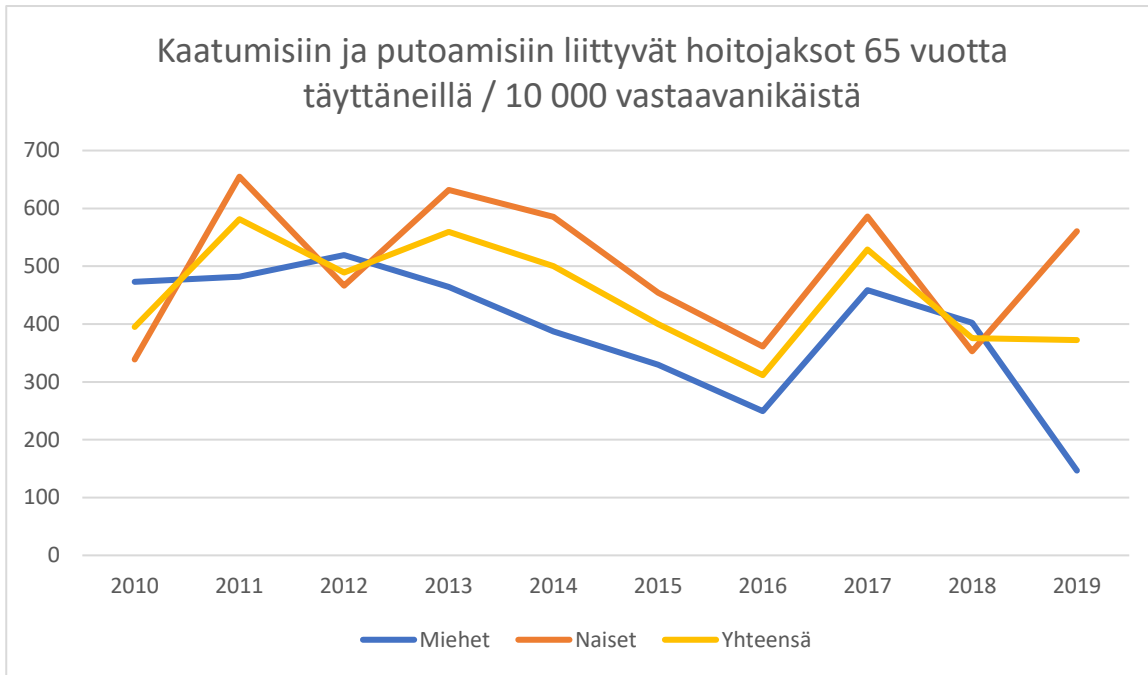
Hartolassa vuonna 2018 kotona on asunut 90,9 % yli 75-vuotiaista ja 82,3 % yli 85-vuotiaista. Yhden hengen asuntokuntia yli 75 vuotta täyttäneistä oli 58,9 % vuonna 2019. Hartolassa omaishoidontukea sai 2,8 % 75 vuotta täyttäneistä vuonna 2019. Tämä on hieman vähemmän kuin Päijät-Hämeessä (3,5 %) ja koko maassa (4,8 %) keskimäärin. Yli 85-vuotiaista omaishoidon tuen piirissä on ollut 5,3 % vastaavan ikäisestä väestöstä. Säännöllisen kotihoidon piirissä yli 75-vuotiaita oli 14,4 % vuonna 2019. Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneitä asiakkaita on ollut 7,4 % vastaavan ikäisestä väestöstä ja 85 vuotta täyttäneistä 12,7 % vuonna 2019. Määrissä on ollut selkeää laskua vuodesta 2017 lähtien (9,9 % ja 20,5 %), mikä osaltaan johtuu asumispalvelupaikan myöntämiskriteerien tiukentumisesta.

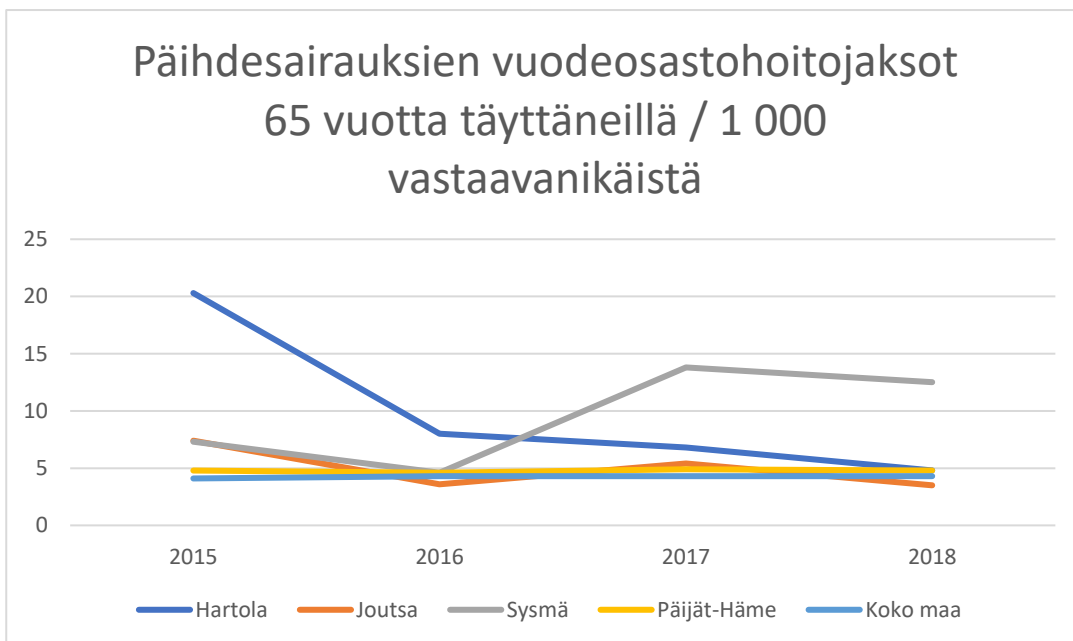
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäyntejä oli Hartolassa yli 65-vuotiailla 1773 / 1000 vastaavan ikäistä kohti vuonna 2019. Määrä on hieman suurempi kuin Päijät-Hämeessä keskimäärin (1463). Päiväkirurgian hoitajakset 75 vuotta täyttäneillä ovat olleet noususuunnassa vuodesta 2015-2018 (66,8 -> 76,6), mutta ovat vielä Päijät-Hämeen keskiarvoa alhaisemmat.

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä oli 62,2 % vastaavan ikäisestä väestöstä vuonna 2019. Erityiskorvattaviin lääkkeisiin sepelvaltimotaudin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä oli 11,7 %, verenpainetaudin vuoksi 23,8 % ja diabeteksen vuoksi 18,8 % vastaavan ikäisistä vuonna 2019. Erityiskorvattaviin lääkkeisiin Alzheimerin taudin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä oli 1,9 % ja psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä 2,8 % vastaavan ikäisistä. Erityiskorvattaviin lääkkeisiin astman vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä oli 8,0 % ja kroonisten obstruktiivisten keuhkosairauksien vuoksi 4,3 %. Määrät eivät eroa merkittävästi koko maan tai Päijät-Hämeen keskiarvoista.

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyviä hoitajaksoja 65 vuotta täyttäneillä on ollut 358,4 / 10 000 vastaavan ikäistä kohti vuonna 2019, mikä on suunnilleen saman verran kuin Päijät-Hämeessä ja koko maassa keskimäärin. Naisilla kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset ovat huomattavasti yleisempiä kuin miehillä, ja miehillä hoitajaksoja olikin vähiten koko tarkastelujaksolla. Lonkkamurtumia 65 vuotta täyttäneillä on ollut 0,8 % vastaavan ikäisestä väestöstä vuonna 2019. Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidettuja 65 vuotta täyttäneitä oli 2,6 % vastaavan ikäisestä väestöstä vuonna 2018, osuudessa on vuosittaista vaihtelua.

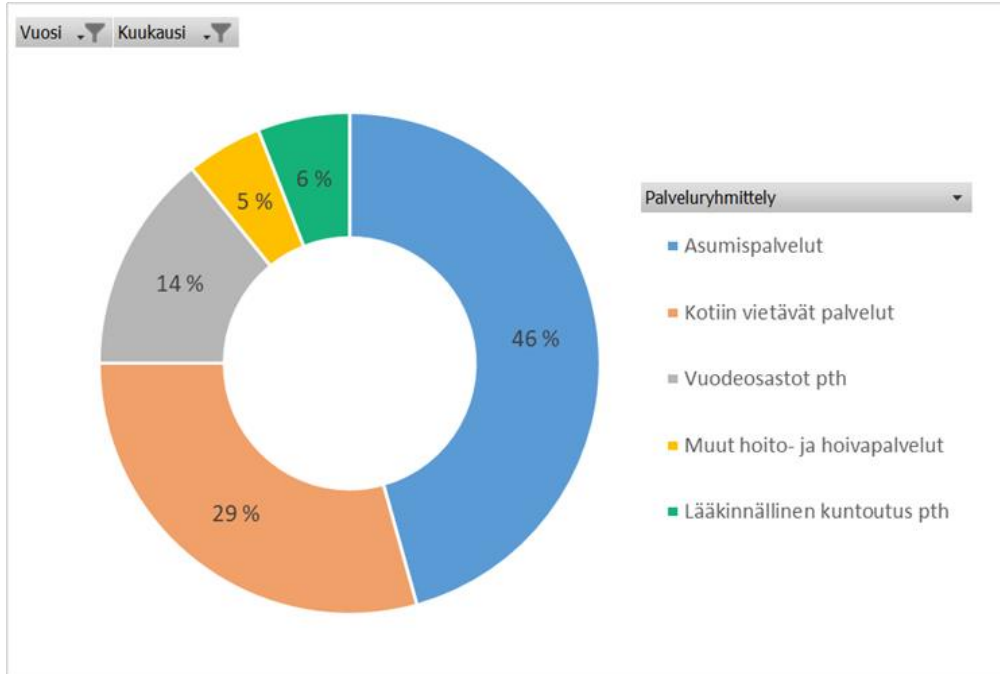
Päihdesairauksien vuodeosastohoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä olivat noususuuntaisia vuodesta 2009 vuoteen 2015, jonka jälkeen määrät ovat laskeneet selvästi vuoteen 2018. Tuolloin hoitojaksoja oli 4,8 / 1000 vastaavan ikäistä kohti, mikä on sama kuin Päijät-Hämeen keskiarvo ja vain hieman enemmän kuin koko maassa (4,3). Vuoden 2019 tietoja ei ole vielä saatavilla.

Kotihoidon käyttökustannukset ovat olleet Hartolassa noususuuntaiset vuodesta 2016 lähtien. Vuonna 2016 kustannukset olivat 755 000 euroa, ja vuonna 2019 1 234 000 euroa. Ikääntyneiden laitoshoidon käyttökustannuksissa on suurta vuosittaista vaihtelua, vuonna 2019 kustannukset olivat yhteensä 129 000 euroa. Tähän luokkaan sisältyy vanhainkodit sekä myös sellaiset hoiva- ja hoitokodit ja muut yksiköt, joissa toimitaan laitosperiaatteella eli asiakkaat ovat ympäri- tai

osavuorokautisessa hoidossa ja laitoshoidosta peritään laitoshoidon hoitomaksu. Myös vastaavien palvelujen osto.

Kustannusten prosentuaalinen jakautuminen iäkkäiden palveluissa Hartolassa:

3. IKÄÄNTYVIEN PALVELUT HARTOLASSA

3.1. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämällä tarkoitetaan kaikkea sitä toimintaa, jonka tarkoituksena on hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn lisääminen sekä terveysongelmien vähentäminen. Se on tietoista vaikuttamista terveyteen ja hyvinvoinnin taustatekijöihin, kuten elintapoihin, elinoloihin ja elinympäristöön sekä palvelujen toimivuuteen ja saatavuuteen.

Kotona asumisen ja sujuvan arjen kannalta monet palvelut ovat usein merkityksellisempiä kuin sosiaali- ja terveystalvet. Turvallinen, esteetön ja viihtyisä asuinympäristö, monipuoliset vapaa-ajan vieton mahdollisuudet sekä osallisuus ja yhteisöllisyys luovat pohjan hyvinvoinnin ja toimintakyvyn ylläpitämiselle. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on yksi kunnan tärkeimpiä tehtäviä, ja kunta luo mahdollisuuksia mm. tarjoamalla palveluja, tiloja ja puitteita, tilaisuuksia ja avustuksia toiminnalle. Hyvinvoinnin edistäminen on kunnan tuottamien mahdollisuuksien lisäksi kuitenkin jokaisen kuntalaisen omalla vastuulla ja omia valintoja päivittäisessä elämässä.

Vapaa-ajan vietto Hartolassa

Hartolan kunnassa on monipuoliset mahdollisuudet aktiiviseen vapaa-ajan viettoon. Liikuntaneuvoja työskentelee kunnassa kolmena päivänä viikossa. Liikuntaneuvoja tarjoaa liikunta- ja ravitsemusneuvontaa sekä järjestää matalan kynnyksen ryhmiä, jotka ovat avoimia yli 65-vuotiaille. Kansalaisopiston, yhdistysten ja järjestöjen toiminta on hyvin aktiivista ja monipuolista, ja yhdistysten toimintaa tuetaan yleis- ja kohdeavustuksilla. Lisäksi Hartolassa on oma kirjasto, Itä-Hämeen Taitajien tuvalla järjestetään mm. kankaiden kudontaa ja Taidesalonki Talviossa korkeatasoisia taidenäyttelyitä. Itä-Hämeen museo on avoinna ympäri vuoden. Kaikki eri tahojen järjestämät säännölliset harrastusmahdollisuudet on koottu lukukausittain päivitettävään Hyvinvointia harrastuksista Hartolassa -esitteeseen, jota on saatavilla useista toimipisteistä sekä vuoden 2018 alusta myös sähköisenä versiona. Kaikkienensa syksyllä 2020 oli tarjolla 84 kaikenikäisille avointa ryhmää, kerhoa tai kurssia, joista osa oli erityisesti ikääntyville suunnattuja.

Omaehtoiseen liikkumiseen on hyvät mahdollisuudet. Kirjastosta ja liikuntaneuvojalta voi vuokrata liikuntavälineitä. KunkkuAreenaa ja Jokirantaa vuokrataan erilaisiin aktiviteetteihin ja tapahtumiin, ja KunkkuAreenan vieressä on monipuolinen lähiliikuntapaikka. Liikuntamajalla on välineitä ja laitteita monipuoliseen lihaskuntoharjoitteluun, ja sen läheisyydestä löytyy mm. kuntoportaat ja pururadat, joihin ajetaan talvisin hiihtoladut. Ulkoilu- ja retkeilyreittejä löytyy keskustasta ja kyliltä. Tainionvirran rannoilta voi kalastaa, tai vuokrata kanootin ja lähteä melontaretkelle. Uimarantoja on useita, ja talvisin pääsee avantoonkin. Lisäksi mahdollisuuksia aktiiviseen toimintaan tarjoavat mm. Itä-Hämeen opisto, Hartolan keilahalli, Hartolan Golf ja Krouvin lava.

Muita palveluja Hartolassa

Kuntalaisia autetaan sähköisissä palveluissa kirjastossa ja Nuorten työpaja Signaalissa sekä digikinkereillä. Digikinkeritoiminta on ollut tauolla koronavirusepidemian vuoksi keväästä 2020 alkaen.

Yleistä joukkoliikennettä Hartolassa ei ole. Kuntalaisille on kuitenkin järjestetty syyslukukaudesta 2020 alkaen kokeiluna käyttäjille maksutonta palvelu- ja asiointiliikennettä maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin. Palvelu toimii kutsutaksi-periaatteella, kunnan sisäisesti.

Ikääntyvien asumisvaihtoehdot Hartolassa

Ikääntyvien asuminen Hartolassa on ns. kolmiportainen, ja vastuu on jakautunut eri toimijoille.

1. Normaalit asunnot kevyin varustein (yksityiset, Hartolan kunta ja Kiinteistö Oy Kuninkaanpitjä)
2. Varsinaiset ikääntyvien asunnot 55 kpl (Alatalon Vanhustentalosäätiö 48 kpl, Attendo Villa Stella Oy 7 kpl)
3. Tehostettu palveluasuminen 45 kpl (Attendo Villa Stella Oy)

3.2. Ikääntyvien palvelut

Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä järjestää ikääntyvien julkisen sektorin palvelut Hartolassa.

Ikääntyvien palvelujen kuvaukset ovat Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän kotisivuilta (www.phhyky.fi) ja Ikääntyneiden palvelujen myöntämisperusteet vuodelle 2020 -dokumentista. Palveluja voi myös ostaa yksityiseltä ja kolmannelta sektorilta.

Asiakasohjaus Siiri

Asikkalan, Hartolan, Hollolan, Iitin, Kärkölan, Lahden, Myrskylän, Nastolan, Orimattilan, Padasjoen ja Pukkilan ikäihmisten palveluneuvonta ja -ohjaus on keskitetty yhteen paikkaan ja puhelinnumeroon. Asiakasohjausyksikkö Siiriin on koottu myös alueen yksityisten palvelujen neuvonta, ohjaus ja valvonta.

Asiakasohjausyksikkö Siiriin keskitettyjen ikääntyneiden palveluiden tarkoituksena on tukea ikäihmisten kotona selviytymistä ja etsiä arjen sujumisen ratkaisuja yhdessä asiakkaan kanssa. Tavoitteena on löytää oikeanlaista apua oikeaan aikaan. Neuvonta on asiakkaalle maksutonta ja halutessaan voi asioida anonyymisti.

Palveluneuvojat kertovat tarjolla olevista yksityisen, kolmannen ja julkisen sektorin palveluista ja auttavat asiakasta valinnassa. Mikäli asiakkaan tilanne vaatii laajaa palvelutarpeen selvittämistä, palveluneuvojat järjestävät tätä varten asiakasohjaajan kotikäynnin.

Palvelutarpeen arviointi

Jokainen yli 75 vuotta täyttänyt ja Kelan erityishoitotukea saava on oikeutettu sosiaalipalvelujen tarpeen arviointiin. Palvelutarpeen selvittämistä voi pyytää asiakas, hänen omaisensa, viranomainen tai muu henkilö. Palvelutarpeen selvittäminen edellyttää asiakkaan suostumusta.

Asiakasohjaaja arvioi palvelujen tarpeen yhteistyössä asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa laaja-alaisesti. Asiakkaan toimintakyvyn lisäksi palveluiden myöntämiseen vaikuttavat sosiaalinen verkosto, läheisten osallistumismahdollisuudet, asunto-olosuhteet sekä mahdolliset yksityiset

palvelut ja vapaaehtoistyö. Asiakkaan palvelutarve selvitetään kokonaisarviointina, RAI-toimintakykymittaria apuna käyttäen.

Asiakasohjaaja neuvoo palveluissa ja tekee tarvittavat päätökset ikäihmisten kunnallisista palveluista. Asiakasohjaajalla on päättävä valta kotihoidosta, kotihoidon tukipalveluista (ateria- ja turvapalvelut), päivätoiminnasta, yli 65 v. kuljetuspalveluista sekä omaishoidontuesta ja tehostetusta palveluasumisesta. Kunnalliset palvelut tuotetaan Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymässä, ostopalveluina, ja palvelusetelillä. Asiakasohjaaja kertoo myös yksityisistä ja kolmannen sektorin palveluista.

Kotona asumista tukevia palveluita

Liikkumista tukevat palvelut

Liikkumista tukevia palveluja järjestetään henkilöille, jotka eivät kykene itsenäisesti käyttämään julkisia liikennevälineitä sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn takia ja jotka tarvitsevat palvelua asioimisen tai muun jokapäiväiseen elämään kuuluvan tarpeen vuoksi. Sosiaalihuoltolakiin perustuva kuljetuspalvelu on harkinnanvaraista ja tuen myöntämiseen vaikuttavat hakijan tulot ja varallisuus. Vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua voi saada henkilö, jolla on pitkäaikaisesti vamman tai sairauden johdosta kohtuuttomia vaikeuksia käyttää julkisia kulkuvälineitä. Kuljetuspalvelu on tarkoitettu asiointimatkoihin.

Asumisen korjaus- ja muutostyöt

Ikääntyneen on mahdollista saada avustusta kodin muutostöihin, joilla parannetaan mahdollisuuksia kotona asumiseen ja edistetään esteettömyyttä. Avustusta haetaan Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARAsa. Avustusten hakemisessa ja korjaustarpeen arvioinnissa auttaa Vanhustyön keskusliiton korjausneuvoja.

Asumisen muutostöitä voi hakea sosiaalitoimen vammaispalvelun kautta, jos on sairauden tai vamman vuoksi pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia asumisessa. Tavanomaisia asunnon muutostöitä ovat mm. luiskien asennus, kynnysten poisto, ovien levennys ja kylpyhuoneen tai wc:n muutostyöt. Nämä vammaispalvelulakiin perustuvat muutostyöt ovat mahdollisia iästä, tuloista tai varallisuudesta riippumatta.

Kotihoidon tukipalvelut

Kotihoidon tukipalvelut ovat kotona asumisen tueksi tarkoitettuja palveluja. Kotihoidon tukipalveluja ovat mm. ateriapalvelu, siivouspalvelu, peseytymispalvelu ja turvapalvelu. Kotona asumista tukevia palveluja voi hankkia itsenäisesti, niistä saa kotitalousvähennystä ja ne voi ostaa arvonlisäverottomasti.

Kotihoidon palvelujen piirissä olevia asiakkaita autetaan tukipalvelujen hankinnassa. Tukipalvelujen myöntämiskriteerien täytyessä palveluja on mahdollista myöntää määräaikaaisesti myös muille palvelutarpeen selvityksen perusteella. Tilapäistä tukipalvelua voidaan myöntää esim. tilanteessa, jossa omaishoitaja on tilapäisesti kykenemätön auttamaan tukipalvelutehtävissä.

Kotihoito

Kotihoidon tarkoituksena on turvata kotona asuminen mahdollisimman pitkään järjestämällä laadukkaita, oikea-aikaisia ja riittäviä kotiin annettavia palveluja kotona selviytymisen tueksi. Kotihoidon painopisteenä on asiakkaan oman toimintakyvyn ylläpitäminen ja asiakkaan tukeminen jokapäiväisen elämän toiminnoista selviytymisessä. Säännöllistä tai tilapäistä kotihoitoa voi saada myös palvelusetelillä.

Kotikuntoutus

Kotiin vietäviä kuntoutuspalveluja järjestetään sekä tehostettuna että ylläpitävänä palveluna, kun asiakkaiden toimintakyvyn taso ja kuntoutustarve sitä edellyttää. Palvelujen käynnistyminen perustuu aina terapeutin suorittamaan arvioon ja ne ovat kestoaltaan määräaikaista. Kuntoutustoimenpiteiden määrä ja laatu kirjataan arvion pohjalta laadittuun kuntoutussuunnitelmaan.

Ylläpitävä kuntoutuspalvelu on suunnattu kotona asuville ikäihmisille, joiden pääsy avopalveluihin on haasteellista. Suurin osa asiakkaista tulee kotihoidon piiristä. Tehostetun (intensiivisen) kuntoutuspalvelun tarkoituksena on arvioida ja tukea asiakkaan kuntoutumista, sekä mahdollisimman itsenäisen toimintakyvyn saavuttamista arjen askareissa esim. sairaala- tai laituskuntoutusjakson jälkeen.

Kotisairaalahoito

Kotisairaalahoito mahdollistaa akuuttia sairaalahoitoa vaativien potilaiden hoitamisen kotona. Kotisairaalahoidon aloittaminen edellyttää Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän palveluksessa olevan lääkärin päätöstä.

Tehostettu palveluasuminen

Kotihoito ja muu tuki omaan kotiin on aina ensisijainen vaihtoehto. Perusedellytys asumispalvelupaikan myöntämiselle on, ettei asiakas selviydy kotonaan runsaankaan kotihoidon ja tukipalveluiden turvin. Runsaasti huolenpitoa, hoivaa ja apua tarvitseville ikääntyville asumismuotona on tehostettu palveluasuminen, jossa henkilökunta on paikalla ympäri vuorokauden. Mikäli hoidon tarve ei ole ympärivuorokautinen, mutta asiakas ei selviydy omassa kodissaan, tuettu tai välimuotoinen asuminen voi olla ratkaisu.

Tehostettua palveluasumista haetaan asiakasohjausyksiköstä joko kirjallisesti tai suullisesti. Ympärivuorokautisen palveluasumisen lähtökohta on, että kaikki kotona asumista tukevat palvelut on arvioitu ja käytetty. Tehostetun palveluasumispaikan myöntäminen edellyttää, että asiakkaan palvelutarve on selvitetty.

Tehostettua palveluasumista haettaessa voidaan arvioinnin tueksi käyttää arviointijaksoa. Kun asiakkaalle myönnetään tehostettu palveluasuminen, tehdään asiakkaan ja yhteistyössä hänen omaistensa/läheistensä kanssa palvelu-, hoito- ja kuntoutumissuunnitelma, jossa määritellään hänen yksilöllinen hoitonsa. Suunnitelmaa tarkistetaan aina palvelutarpeen muuttuessa tai vähintään puolivuositain.

Tehostetun palveluasumisen paikat täytetään tarveharkinnan mukaan, ei jonotusjärjestyksessä. Asiakkaan mielipide ja toive huomioidaan sijoituspäätöstä tehdessä. Hartolassa asiakkaalle myönnetään palveluseteli, joka oikeuttaa hänet valitsemaan tehostetun asumispaikan yhtymän hyväksymistä paikoista, esim. Kotisalosta.

Pitkäaikainen laitoshoido

Pitkäaikainen laitoshoido on tarkoitettu niille monisairaille toiminnanvajeisille henkilöille, joilla ei ole kuntoutumisen potentiaalia ja jotka epävakaan somaattisen sairautensa ja suuren avuntarpeensa vuoksi eivät pärjää tehostetussa palveluasumisessa.

4. TOIMINTAKERTOMUS VUOSILTA 2018-2020

Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta suunnitelmassa esitetyt tavoitteet ja toimenpiteet toteutuivat hyvin ja ikäihmisten hyvinvointia ja toimintakykyä edistettiin monin tavoin. Lisäksi järjestettiin sellaistaakin toimintaa, jota ei suunnitelmassa vielä ollut, ohessa joitakin esimerkkejä niistä.

Alatalon vanhustentalosäätiö ja Hartolan kunta ovat järjestäneet vuodesta 2018 alkaen yhteistyöllä asiointiavustajatoimintaa ihmisille, jotka kaipaavat tukea ja saattajaa asioidakseen esimerkiksi kaupassa, pankissa, postissa tai apteekissa. Asiointiavustajan palvelu on asiakkaalle maksutonta. Palvelu ei sisällä autolla kuljettamista. Lisäksi asiointiavustaja järjestää Juttutupa-toimintaa Hartolan terveysasemalla kaksi kertaa viikossa, tiistaisin klo 14–16 ja perjantaisin klo 10–13. Juttutuvassa pääosassa ovat rento jutustelu ja yhdessäolo, ja lisäksi mukana on monipuolisesti teemallista sisältöä.

Hartolan Yhtenäiskoululla toteutettiin vuonna 2019 ylijäämäruokailu -kokeilu neljänä päivänä viikossa yli 65-vuotiaille. Kokeilu oli oikein onnistunut, mutta koronavirusepidemian takia toiminnasta jouduttiin toistaiseksi luopumaan vuoden 2020 alussa.

Ikäihmisten kaatumisten ehkäisyksi yli 65-vuotiaille jaetaan talvikaudella 2020–2021 maksutta liukuesteet kenkiin. Menekki on ollut suurta, heti marraskuussa kolmannes Hartolan ikäihmisistä oli hakenut itselleen liukuesteet.

Vuosina 2018–2019 valmisteltiin Kotisaloon myyntiä yksityiselle toimijalle, ja vuoden 2019 päätteeksi Kotisalo myytiin Attendo Oy:lle. Kaupan yhtenä keskeisenä tavoitteena oli turvata tehostetun palveluasumisen ja välimuotoisen asumisen paikat hartolalaisille jatkossakin omalla paikkakunnalla.

Vuodesta 2019 alkaen on ollut mahdollista olla asiakasohjaus Siiriin yhteydessä videopuhelun välityksellä Hartolan kunnanviraston sähköisellä asiointipisteellä keskiviikkoisin klo 9–11. Palveluneuvoajat avaavat yhteyden, joten teknistä osaamista laitteiden käyttöön ei tarvita.

Yksi merkittävä asia, jota vuosien 2018–2020 suunnitelmaa laatiessa ei osattu ottaa huomioon, on alkuvuonna 2020 leviämään lähtenyt koronaviruspandemia. Suomeen julistettiin maaliskuussa poikkeusolot ensimmäistä kertaa sota-aikojen jälkeen, ja 70 vuotta täyttäneille asetettiin erityisrajoitus pysyä karanteeninomaisissa oloissa. Perusopetus siirtyi etäopetukseen pienimpiä oppilaita lukuun ottamatta, ja monet toiminnot, kuten harrastukset, joutuivat tauolle. Koronaviruksen aiheuttama covid-19-tauti on erityisen vaarallinen ikäihmisille ja riskiryhmiin kuuluville, ja rajoitusten ja suositusten tarkoituksena on suojata erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia. Kunnassa organisoitiin nopeasti vapaaehtoisten ja kunnan työntekijöiden järjestämä asiointiapu ikäihmisille ja sairastuneille sekä karanteenissa oleville. Lisäksi soitettiin jokaiselle 70 vuotta täyttäneelle hartolalaiselle, tiedustellen heidän hyvinvointiaan sekä mahdollista palvelujen ja avun tarvetta. Tiedotusta on tehty runsaasti, myös poikkeusolojen päättymisen jälkeen kesäkuusta 2020 eteenpäin tiedotusta on tehty ajantasaisesti niin kotisivuilla ja facebookissa kuin Lähilehdessä ja satunnaisemmin Itä-Häme -lehdessä.

Vuonna 2018 toteutetuilla kyläkierroksilla esiin nousi ikääntyvien liikkuminen ja kulkeminen Hartolassa, ja kyselyn vastauksissa Hartolaan toivottiin mm. uimahallia ja juttutupaa, pientä kotiapua, sekä yksittäisinä vastauksina moniakin erilaisia asioita, kuten pesulaa, melontakurssia,

keskustelutilaisuuksia ja kauppatavaroiden tilaamispalvelua kotiin. Osaan näistä on pystytty vastaamaan, mm. asiakkaille maksuton palvelu- ja asiointiliikenne toimii tällä lukuvuodella 2020–2021 Hartolassa kolmena päivänä viikossa kutsutaksi-periaatteella. Juttutupaa järjestetään kaksi kertaa viikossa (koronavirustilanteen salliessa), lukuisia keskustelutilaisuuksia on järjestetty ja kauppa-apua on ollut saatavilla sekä poikkeusolojen aikana keväällä 2020 että tarvittaessa myös sen jälkeen.

Vuoden 2018–2020 suunnitelman arviointi:

Tavoite	Toimenpiteet ja resurssit	Vastuutahot ja yhteistyötahot	Arviointi
Ikääntyvien toimintakyvyn ja kotona asumisen tukeminen	<p>Asuinympäristön ja kodin turvallisuus, esteettömyys ja viihtyisyys</p> <ul style="list-style-type: none"> - esteettömyyskartointus keskusta-alueen kulkuväylille ja julkisiin rakennuksiin - keskusta-alueen kehittäminen - kodin korjaus- ja muutostöistä ja niihin saatavista avustuksista tiedottaminen <p>Monipuolinen vapaa-ajan virkistystoiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktiivisen toiminnan mahdollistaminen keskustassa ja kylillä - kohtaamispaikkojen selvittäminen ja juttutupa-toiminnan elvyttäminen - liikuntaneuvojan henkilökohtainen ohjaus ja elintapaneuvonta - säännölliset ikääntyville sopivat liikuntaryhmät, kuten vesijumput, tasapaino- ja keuhohallintatunnit, tuolijumput - kimpakyytimahdollisuuksien kehittäminen, esim. sovellus <p>Mahdollistetaan monipuolinen palvelutarjonta kunnassa, kuten kotona asumista tukevat palvelut</p> <ul style="list-style-type: none"> - yrittäjäkoulutuksen järjestäminen, Pienten kuntien työkkäri -hankkeen yritysasiantuntijan palvelut <p>Palveluiden ja toiminnan laadun, saatavuuden ja riittävyyden laaja-alainen arviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> - myös muut kuin sotepalvelut <p>Tiedotetaan palveluista, toiminnasta ja harrastuksista kattavasti, mm.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ikäihmisten palveluopas (PalveluSantra) 	<p>Hartolan kunta, johtoryhmä</p> <p>Tekninen toimi</p> <p>Liikunta- ja kulttuuritoimi</p> <p>PHHYKY</p> <p>Pienten kuntien työkkäri -hanke</p> <p>Yhdistykset, järjestöt ja seuraut</p> <p>Seurakunnat</p> <p>Kansalaisopisto</p> <p>PHLU, liikuntaneuvoja</p> <p>PalveluSantra</p>	<p>Esteettömyyskartointus toteutettiin vuonna 2019</p> <p>Keskusta-alueella on kehitetty vuosina 2018–2020</p> <p>Kodin korjaus- ja muutostöistä sekä avustuksista on tiedotettu mm. kunnan kotisivuilla ja kunnan palveluoppaassa sekä PalveluSantran ikäihmisten palveluoppaassa</p> <p>Aktiivista toimintaa ovat järjestäneet useat tahot, mm. kansalaisopisto, yhdistykset ja kunta. Asiointiavustaja-kokeilu ja Juttutupa toimivat, ja liikuntaneuvontaa sekä ikäihmisille suunnattuja ryhmiä on tarjolla.</p> <p>Kimppakyytimahdollisuuksia ei ole saatu kehitettyä, mutta maksuton palvelu- ja asiointiliikenne käynnistettiin kokeiluna syksyllä 2020 ja sitä jatketaan keväällä 2021.</p> <p>Yrittäjäkoulutus järjestettiin ja Pienten kuntien työkkäri -hanke toimi aktiivisesti, jatkona sille vuodesta 2020 alkaen Pienten kuntien elinvoimaa -hanke</p> <p>Palveluiden ja toiminnan laatua, saatavuutta ja riittävyyttä on arvioitu lähinnä saadun palautteen perusteella, ei systemaattisesti ja laaja-alaisesti</p> <p>Palveluista, toiminnasta ja harrastuksista on tiedotettu</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Hartolan kunnan palveluopas - Hyvinvointia harrastuksista Hartolassa -lehtinen liikunta- ja harrastusmahdollisuuksista - kunnan kotisivut, facebook - eläkejärjestöt, kyläyhdistykset ym. 		kaikilla toimenpiteissä mainituilla tavoilla
Tuetaan kuntalaisten aktiivisuutta ja omatoimisuutta, toimitaan järjestöystävällisesti	<p>Liikuntapaikkojen ja liikuntamahdollisuuksien ylläpitäminen ja kehittäminen, mm. kevyen liikenteen väylät ja ulkoilureitit, hiihtoladut, liikuntatilat</p> <p>Liikuntaneuvojan palvelut 3 pv/vk</p> <p>Monimuotoisten kulttuuripalvelujen järjestäminen ja mahdollistaminen</p> <p>Vertaisohjaajien kouluttaminen ja vertaisohjaajatoiminnan kehittäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - videoiden ja muiden mahdollisuuksien hyödyntäminen tukena <p>Tilavarausjärjestelmän hankkiminen liikunta- ja harrastetiloille sekä kokoustiloille</p> <p>Avustukset yhdistyksille, järjestöille ja seuroille monipuolisen toiminnan mahdollistamiseksi</p> <p>Nimetyt yhdistysyhteyshenkilöt kunnassa, joilta neuvoa ja ohjausta yhdistysasioissa</p> <p>Yhdistysten tietopankki kunnan kotisivuilla</p>	<p>Hartolan kunta, johtoryhmä</p> <p>Tekninen toimi</p> <p>Liikuntatoimi</p> <p>Järjestöt, yhdistykset, seurat</p> <p>Kansalaisopisto</p> <p>PHLU, liikuntaneuvoja, PHHYKY</p>	<p>Liikuntapaikkoja ja -mahdollisuuksia on pidetty yllä ja kehitetty, mm. Liikuntamajalle hankittu 4 uutta yhdistelmälaitetta erityisesti seniorit huomioiden</p> <p>Liikuntaneuvojan palvelut ovat olleet saatavilla 3–4 pv/vk</p> <p>Kulttuuripalveluja on järjestetty monipuolisesti</p> <p>Vertaisohjaajatoimintaa ei olla saatu käynnistettyä eikä kehitettyä</p> <p>Tilavarausjärjestelmä on hankittu liikunta- ja harraste- sekä kokoustiloille</p> <p>Avustuksia on jaettu kolmannelle sektorille, ja avustuskäytäntöjä on yhdessä kehitetty</p> <p>Yhdistysyhteyshenkilöt on nimetty</p> <p>Kunnan kotisivuilta on lisätty yhdistysten tietopankki sekä hyödyllisiä linkkejä ym.</p>
Kuntalaisten osallisuuden lisääminen, kuntalaisten näkemykset ja tarpeet tunnetaan kunnassa	<p>Osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien järjestäminen: kyselyt, tilaisuudet, asiakaspalaute, kunnan työntekijöiden ja viranhaltijoiden liikuttava enemmän kuntalaisten keskuudessa</p> <p>Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontuu säännöllisesti ja osallistuu toimenpiteiden suunnitteluun, kuten kaavoituspäätökset</p>	<p>Hartolan kunta, johtoryhmä</p> <p>Hyvinvointityöryhmä</p> <p>Viranhaltijat ja työntekijät</p> <p>Vanhus- ja vammaisneuvosto</p>	<p>Kuntalaisille on järjestetty eri teemoihin liittyen keskustelutilaisuuksia niin keskustassa kuin kylillä. Johtoryhmä on jalkautunut torille kesällä 2019 ja 2020. Kyselyitä on järjestetty päätöksenteon tueksi.</p> <p>Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontuu säännöllisesti, ja on mm. laatinut lausuntoja ja kirjoitelmia ajankohtaisiin asioihin</p>

	<p>Vanhus- ja vammaisneuvosto jalkautuu kylille tapaamaan ikääntyneitä</p> <p>Kunnan www-sivut uudistetaan helppokäyttöisiksi ja toimiviksi, lisätään ikääntyvien palvelut ja kuvataan kuntalaisten vaikutusmahdollisuudet</p> <p>Avustetaan kuntalaisia sähköisissä palveluissa (kirjasto, Nuorten työpaja Signaali)</p>		<p>Vanhus- ja vammaisneuvosto on jalkautunut kylille tapaamaan ikääntyneitä</p> <p>Kunnan kotisivut on uudistettu, nykyisiltä kotisivuilta kuitenkin uupuu ikääntyvien palvelut ja kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien kuvaus on puutteellinen.</p> <p>Kuntalaisia avustetaan sähköisissä palveluissa kirjastolla ja Nuorten työpaja Signaalissa</p>
Ikäihmisten palvelut järjestetään ensisijaisesti lähipalveluina	<p>Vanhuspalvelujen järjestämistä vastuu Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymällä</p> <p>Mahdollistetaan monipuolinen palvelutarjonta kunnassa, kuten kotona asumista tukevat palvelut</p> <ul style="list-style-type: none"> - yrittäjäkoulutuksen järjestäminen, Pienten kuntien työkkäri -hankkeen yritysasiantuntijan palvelut 	<p>PHHYKY</p> <p>Hartolan kunta, johtoryhmä</p> <p>Pienten kuntien työkkäri -hanke</p>	<p>Vanhuspalvelujen järjestämistä vastuu on Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymällä</p> <p>Yrittäjäkoulutus järjestettiin ja Pienten kuntien työkkäri -hanke toimi aktiivisesti, jatkona sille vuodesta 2020 alkaen Pienten kuntien elinvoimaa -hanke</p>

5. IKÄÄNTYVIEN HYVINVOINTISUUNNITELMA 2021-2024

Tavoite	Toimenpiteet ja resurssit	Vastuutahot ja yhteistyötahot	Arviointi
<p>Ikääntyvien toimintakyvyn ja kotona asumisen tukeminen</p>	<p>Asuinympäristön ja kodin turvallisuus, esteettömyys ja viihtyisyys</p> <ul style="list-style-type: none"> - keskusta-alueen kehittäminen ja esteettömyyden huomiointi kulkuväylillä ja julkisiin rakennuksiin - kodin korjaus- ja muutostöistä ja niihin saatavista avustuksista tiedottaminen <p>Pyritään jatkamaan asiointiavustajatoimintaa</p> <p>Monipuolinen vapaa-ajan virkistystoiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktiivisen toiminnan mahdollistaminen keskustassa ja kylillä - säännöllinen Juttutupa-toiminta - liikuntaneuvojan henkilökohtainen ohjaus ja elintapaneuvonta - säännölliset ikääntyville sopivat liikuntaryhmät, kuten vesijummat, tasapaino- ja kehonhallintatunnit, tuolijummat - asiointi- ja kimpakyytimahdollisuuksien kehittäminen <p>Jatketaan ylijäämäruokailua yli 65-vuotiaille Hartolan yhtenäiskoululla koronavirustilanteen salliessa</p> <p>Mahdollistetaan monipuolinen palvelutarjonta ja työvoiman saatavuus kunnassa, kuten kotona asumista tukevat palvelut</p> <ul style="list-style-type: none"> - mm. lähihoitajakoulutuksen järjestäminen, Pienten kuntien elinvoimaa -hanke <p>Palveluiden ja toiminnan laadun, saatavuuden ja riittävyyden laaja-alainen arviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> - myös muut kuin sotepalvelut <p>Tiedotetaan palveluista, toiminnasta ja harrastuksista kattavasti, mm.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ikäihmisten palveluopas - Hartolan kunnan palveluopas - Hyvinvointia harrastuksista Hartolassa -lehtinen liikunta- ja harrastusmahdollisuuksista 	<p>Hartolan kunta, johtoryhmä</p> <p>Tekninen toimi</p> <p>Liikunta- ja kulttuuritoimi</p> <p>PHHYKY</p> <p>Pienten kuntien elinvoimaa -hanke</p> <p>Yhdistykset, järjestöt ja seurat</p> <p>Seurakunnat</p> <p>Kansalaisopisto</p> <p>PHLU, liikuntaneuvoja</p>	<p>Kyselyt ja palautteet</p> <p>Toteutuneet toimenpiteet</p> <p>Yli 65-vuotiaiden järjestetty vapaa-ajan toiminta</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - kunnan kotisivut, facebook - Hartolan kunnan tiedotuslehti - eläkejärjestöt, kyläyhdistykset ym. 		
<p>Tuetaan kuntalaisten aktiivisuutta ja omatoimisuutta, toimitaan järjestöystävällisesti</p>	<p>Liikuntapaikkojen ja liikuntamahdollisuuksien ylläpitäminen ja kehittäminen, mm. kevyen liikenteen väylät ja ulkoilureitit, hiihtoladut, liikuntatilat</p> <p>Liikuntaneuvojan palvelut 3 pv/vk</p> <p>Ehkäistään kaatumisia ja tuetaan turvallista liikkumista, mm. muistutetaan liukusteiden käytöstä</p> <p>Monimuotoisten kulttuuripalvelujen järjestäminen ja mahdollistaminen</p> <p>Vertaisohjaajien kouluttaminen ja vertaisohjaajatoiminnan kehittäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - videoiden ja muiden mahdollisuuksien hyödyntäminen tukena <p>Etäyhteyksin tarjottavien harrastusmahdollisuuksien kehittäminen</p> <p>Avustukset yhdistyksille, järjestöille ja seuroille monipuolisen toiminnan mahdollistamiseksi</p> <p>Nimetty yhdistysyhteyshenkilö kunnassa, jolta neuvoa ja ohjausta yhdistysasioissa</p> <p>Yhdistysten tietopankki kunnan kotisivuilla</p>	<p>Hartolan kunta, johtoryhmä</p> <p>Tekninen toimi</p> <p>Liikuntatoimi</p> <p>Järjestöt, yhdistykset, seurat</p> <p>Kansalaisopisto</p> <p>PHLU, liikuntaneuvoja, PHHYKY</p>	<p>Alueiden ja liikuntatilojen kunnossapito ja kehittäminen</p> <p>Toteutuneet toimenpiteet</p> <p>Kyselyt ja palautteet</p>
<p>Kuntalaisten osallisuuden lisääminen, kuntalaisten näkemykset ja tarpeet tunnetaan kunnassa</p>	<p>Osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien järjestäminen:</p> <p>kyselyt, tilaisuudet, asiakaspalaute, kunnan työntekijöiden ja viranhaltijoiden liikuttava enemmän kuntalaisten keskuudessa</p> <p>Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontuu säännöllisesti ja osallistuu toimenpiteiden suunnitteluun, mm. antaen lausuntoja</p> <p>Vanhus- ja vammaisneuvosto jalkautuu kylille tapaamaan ikääntyneitä</p> <p>Kunnan www-sivuille lisätään ikääntyvien palvelut ja kuvataan kuntalaisten vaikutusmahdollisuudet</p>	<p>Hartolan kunta, johtoryhmä</p> <p>Hyvinvointityöryhmä</p> <p>Viranhaltijat ja työntekijät</p> <p>Vanhus- ja vammaisneuvosto</p>	<p>Äänestysprosentti, vastausprosentti kyselyissä, kuntalaisten ja viranhaltijoiden osallistuminen tilaisuuksiin ja tapahtumiin</p> <p>Järjestetyt tilaisuudet ja niihin osallistuneiden ikääntyneiden määrä</p> <p>Aktiivinen vanhus- ja vammaisneuvoston toiminta</p> <p>Toteutuneet toimenpiteet</p>

	Avustetaan kuntalaisia sähköisissä palveluissa (kirjasto, Nuorten työpaja Signaali)		
Ikäihmisten palvelut järjestetään ensisijaisesti lähipalveluina	<p>Vanhuspalvelujen järjestämisvastuu Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymällä</p> <p>Mahdollistetaan monipuolinen palvelutarjonta ja työvoiman saatavuus kunnassa, kuten kotona asumista tukevat palvelut</p> <ul style="list-style-type: none"> - mm. lähihoitajakoulutuksen järjestäminen, Pienten kuntien elinvoimaa -hanke 	<p>PHHYKY</p> <p>Hartolan kunta, johtoryhmä</p> <p>Pienten kuntien elinvoimaa -hanke</p>	Ikäihmisten palvelujen toteutuminen Hartolassa

6. LAATIJAT, KUNTALAISTEN OSALLISTUMINEN

Ikääntyvien hyvinvointisuunnitelman laatimisesta vastaa hyvinvointikoordinaattori Johanna Huttunen. Työryhmässä ovat lisäksi hallintojohtaja Annika Blom, ikääntyneiden asiakasohjauksen tulosaluejohtaja Corinne Soini (Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä), kotihoidon esimies Saija Sankari (Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä), Kotisaloon hoivakodin johtaja Päivi Riutta (Attendo Oy), Alatalon Vanhustentalosäätiön edustaja Kalevi Hanhinen sekä vanhus- ja vammaisneuvoston edustajat Seija Vuokko ja Raimo Riski.

Kuntalaisille laadittiin kysely, johon pystyi vastaamaan sekä internetissä että paperisena versiona kunnantalolla, kirjastolla ja terveysasemalla 1.-13.12.2020 välisenä aikana. Kyselylomakkeet välitettiin myös Alatalon vanhustentalosäätiön asukkaille sekä kotihoidon asiakkaille. Avoimia keskustelutilaisuuksia ei koronavirusepidemian vuoksi voitu järjestää. Kyselyihin tuli yhteensä 88 vastausta, joista sähköisiä vastauksia oli 69 ja paperisia lomakkeita palautui 19. Kysely oli sama kuin vuonna 2018 ja silloin vastauksia tuli 51, joten vastanneiden määrässä oli noin 40 % nousu.

Saadun palautteen perusteella suurin osa ikääntyneistä oli melko tyytyväisiä Hartolan palveluihin ja erittäin tyytyväisiä harrastusmahdollisuuksiin. Eniten tyytymättömyyttä koettiin kauppapalvelujen yksipuolisuuteen (ei toista ruokakauppaa, ei vaatekauppaa, rautakauppaa tai erikoiskauppoja), jonkin verran vastauksia tuli myös terveydenhuollon, ml. hammashuollon palvelujen saatavuuteen (pitkät odotusajat ja välimatkat) sekä julkisen liikenteen uupumiseen ja palvelujen etäännyttämiseen liittyen. Harrastuksiin liittyen tuli lähinnä vain yksittäisiä vastauksia, mm. harrastusten liiallinen keskittyminen kirkonkylälle, huonot uintimahdollisuudet etenkin talvella, Liikuntamajalle toivottiin uusia laitteita ja iäkkäämmille miehille sopivaa toimintaa ei ole.

Kuten vuonna 2018, useimmilla vastaajista oli tietoa terveysaseman palveluista sekä digilaitteista ja teknologiasta. Vähiten tietoa oli nyt ehkä yllättäen muista sote-palveluista (kuten kotihoidosta, omaishoidosta ja Kotisalosta), sekä kuljetuspalveluista. Sähköiseen kyselyyn vastanneista suurin osa haluaisi tietoa internetistä, kuten kunnan kotisivuilta, sekä kotiin tulevalla kirjeellä, palveluoppaasta ja lehdistä. Paperisissa lomakkeissa korostuvat toiveet saada tietoa kotiin tulevalla kirjeellä, puhelimitse (asiakasohjaus Siiri) sekä kotihoidon työntekijöiltä ja palveluoppaasta. Huomioitavaa on, että lähes kaikki olivat tyytyväisiä kyselyssä lueteltuihin kotona selviytymistä tukeviin palveluihin, mutta tiedotusta toivottiin lisää.

Luonnos ikääntyvien hyvinvointisuunnitelmasta oli kuntalaisten kommentoitavissa 25.1.-7.2.2021, ja suunnitelmaa käsiteltiin vanhus- ja vammaisneuvostossa 16.2.2021. Saatua palaute ja vastaukset huomioitiin suunnitelmassa.

7. VALTUUSTOKÄSITTELY

Ikääntyvien hyvinvointisuunnitelma esitetään sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle hyväksyttäväksi 18.3.2021, kunnanhallituksen hyväksyttäväksi 29.3.2021 ja kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi X.X.2021.